

Matična služba za narodne i školske knjižnice
Požeško-slavonske županije
Požega, 4.5.2021. godine
Ur. broj: 9-2021-M

ŠKOLSKE KNJIŽNICE POŽEŠKO - SLAVONSKE ŽUPANIJE
STATISTIKA ZA 2020. GODINU – OPISNA ANALIZA
(on-line sustava statističkih podataka)
U ODNOSU NA STANDARDE ZA ŠKOLSKE KNJIŽNICE RH

OPĆI PODACI

Na području Požeško-slavonske županije postoji 15 osnovnih škola, 7 srednjih škola, 2 učenička doma (u sastavu Srednje škole Pakrac i samostalna ustanova u Požegi) i 2 umjetničke škole (Srednja glazbena škola u Požegi i Osnovna glazbena škola u Pakracu). U Požeško-slavonskoj županiji u ukupno 26 školskih ustanova stručno su organizirane 23 osnovnoškolske i srednjoškolske knjižnice u kojima radi 28 diplomiranih knjižničara i 1 knjižničar.

U 2020. godini osnovana je nova Knjižnica. Knjižnica Katoličke gimnazije s pravom javnosti u Požegi koja je koristila prostor knjižnice Katoličke osnovne škole, u 2020. godini osigurala je novi namjenski uređen prostor za srednjoškolsku knjižnicu i na taj način ostvarila prava za osnivanje nove srednjoškolske knjižnice.

KNJIŽNICE – PROSTOR

Svih 15 osnovnih škola i 7 srednjih škola u Požeško-slavonskoj županiji ima školsku knjižnicu i zaposlenog diplomiranog knjižničara. Ukupno u 15 OŠ radi 16 dipl. knjižničara.

Srednjih škola ima 7 i u njima radi 13 dipl. knjižničara i 1 knjižničar.

Požeško-slavonska županija ima 2 umjetničke škole. Glazbena škola Požega (osnovna i srednja) ima knjižnicu koju vodi 1 dipl. knjižničar. Osnovna glazbena škola Pakrac nema knjižnicu.

Dakle u Požeško-slavonskoj županiji ustrojene su 23 knjižnice u kojima radi 28 diplomiranih knjižničara i 1 knjižničar, od čega 26 ima puno radno vrijeme a 3 su u pola radnog vremena u knjižnici.

Učenički dom Požega je samostalna ustanova koju koriste učenici srednjih škola koji se školuju izvan mjesta svog boravka. Knjižnica Đačkog doma nema zaposlenog stručnog djelatnika. Učenički dom Pakrac je u sastavu Srednje škole Pakrac i koristi školsku knjižnicu. Školske knjižnice u PSŽ zauzimaju ukupan prostor od 2 123 m².

Od 23 školske knjižnice 10 ih je ispod Standarda po kvadraturi prostora, a ostalih 13 raspolaže kvadraturom koja uvelike zadovoljava Standarde. U 2018. i 2019. godini voditeljica Županijske matične službe obavila je nadzor nad svim školskim knjižnicama u županiji i u Izvješćima o nadzoru napisala zaključke i preporuke o poštivanju i doseganju Standarda za školske knjižnice. Danas su vidljive znatne promjena u većini školskih knjižnica jer su ravnatelji i knjižničari nastojali poslušati savjete Matične službe. Najveći problem kod postizanja Standarda je naravno kvadratura jer se većina škola bori s nedostatkom prostora pa je školskim knjižnicama u takvim školama nemoguće proširiti prostor ili se preseliti u veći. Ipak uz savjete Matične službe i volju ravnatelja, te angažman knjižničara tri su škole uspjele povećati svoj prostor. Obrtnička škola Požega je preselila knjižnicu u veći, svjetliji i

Gradska knjižnica Požega

primjereniji prostor i opremila ju djelomično novim namještajem. Tehnička škola Požega je knjižnicu proširila za nekoliko kvadrata i dobila prostor za rad korisnika na računalima. Osnovna škola Mladost Jakšić je preselila knjižnicu u potpuno novi za nju uređen i opremljen prostor. Osnovna škola Pakrac je zamijenila prostore pa je posudbeni odjel smjestila u znatno veći prostor čitaonice, a čitaonicu smjestila u do tada posudbeni prostor i na taj način znatno povećala kvadraturu posudbenog odjela, dok je čitaonica i dalje u zadovoljavajućoj kvadraturi. Premala kvadratura naravno dovodi do manjka prostora za čitaonicu stoga 7 knjižnica ne može primiti cijeli razredni odjel u prostor knjižnice, tj. čitaonice. Sve školske knjižnice kojima je kvadratura omogućavala uređenje čitaonice su to napravile. Kupljen je novi namještaj za čitaonice u 7 školskih knjižnica, a ostalih 8 knjižnica ima uređene čitaonice, koje mogu primiti cijeli razredni odjel. Određeni broj knjižnica ima stari, pohabani i neprimjereni namještaj; police su u lošem stanju, posudbeni pult je najčešće stari stol, a ostali namještaj je najčešće za otpis ali i kod njih je u planu potpuna reorganizacija prostora i nabava novog namještaja. Nakon nadzora i ukazivanja na potrebe doseganja Standarda i u namještaju i opremi u 2020. došlo je do znatnog napretka i u tom segmentu knjižničnog poslovanja. 5 knjižnica je kompletno renoviralo knjižnicu, oličeni su zidovi, kupljena nova stolarija, namještaj i oprema. Ostalih 10 knjižnica su vrlo dobro i suvremeno uređene. Dakle u dvije godine je napravljen veliki iskorak u uređenju prostora školskih knjižnica PSŽ. Sve 23 knjižnice se ukupno prostiru na 2123 kvadrata, od najmanje 12 do najviše 493 kvadrata.

KNJIŽNICE – OPREMA

Sve knjižnice imaju računala za rad djelatnika i korisnika s pristupom internetu. Od 2 do 10 radnih jedinica. Ukupan broj računala u školskim knjižnicama županije je 87 za korisnike i 29 za djelatnike. Knjižnični softver nema 1 knjižnica, 22 ih ima Metel Win

KNJIŽNIČNA GRAĐA

Knjižnice osnovnih i srednjih škola Požeško-slavonske županije posjeduju fond od ukupno 111 653 primjeraka knjižnične građe. Knjižne građe je 109 016 dok je neknjižne građe 2 637. Sve su školske knjižnice napravile reviziju i također se radi redovni godišnji otpis. Stanje fonda u svim knjižnicama je bilo nerealno zbog zastarjelog, pohabanog i neprimjerenog fonda školskih knjižnica, sada nakon svih odrađenih revizija i otpisa stanje fonda je realno. Većina fonda školskih knjižnica je ispod ili u minimumu Standarda. Od 23 knjižnice 5 imaju manje od 2 500 knjiga. Neknjižne građe je u svim školskim knjižnicama iznimno malo, uopće se ne poštuju Standardi za nabavu neknjižne građe jer je potražnja iste minimalna ili nikakva. Sva knjižna građa je inventarizirana i katalogizirana i time on-line pretraživa, osim dvije knjižnice koje još nemaju uvedenu građu u računalni knjižničarski program. U 2020. godini 8 je škola obavilo redovni godišnji otpis. Otpisano je ukupno 988 primjeraka knjižnične građe.

KORISNICI

U 23 školske knjižnice PSŽ učlanjeno je ukupno 9161 korisnika (djece i stručnih djelatnika škole) u svim knjižnicama su učlanjena sva školska djeca. Aktivnih korisnika - posuđivača (oni koji su nešto posudili u 2020. godini) je ukupno bilo 6177.

Dakle 67% ukupno učlanjenih korisnika je i nešto posudilo u 2020. godini.

POSUDBE I FIZIČKE POSJETE

Gradska knjižnica Požega

U 23 školske knjižnice PSŽ posudbi unutar knjižnica je ukupno bilo 16084 dok je posudbi izvan knjižnica ukupno bilo 41999 primjerka knjižnične građe. Sve skupa je u školskim knjižnicama bilo 60771 fizička posjeta do kojeg su podatka knjižničari došli metodom uzorkovanja jer niti jedna knjižnica nema rampu koja broji ulaske u knjižnicu.

NABAVA KNJIŽNIČNE GRAĐE

U 2020. godini u školskim knjižnicama Požeško-slavonske županije nabavljeno je 1056 primjerka knjižne građe u ukupnoj vrijednosti od 219.818,90 kn. Od toga je Ministarstvo znanosti i obrazovanja za Požeško-slavonsku županiju izdvojilo 89.155,77 kn ili 42% ukupne nabave, Osnivač 66.354,20 kn ili 31%, vlastita sredstva 42.053,91 kn ili 20% i ostali izvori 14.661,82 kn ili 7%. Nabava je u svim školskim knjižnicama još uvijek daleko ispod minimuma Standarda. Prema Standardima fond bi se trebao nadopunjavati svake godine s 0,5 do 2 primjerka po učeniku. U školama PSŽ ukupno je 7904 učenika, što nam govori da bi se godišnje trebalo nabaviti od 4 000 - 16 000 primjeraka građe, a nabavljeno je 1056. U prosjeku je nabavljeno svega 46 knjiga po knjižnici, a broj učenika po školama se kreće od 100 – 1000. Postotak ukupnih institucionalnih sredstava izdvojen za nabavu građe u knjižnicama u prosjeku je svega 0,1%.

AKTIVNOSTI U KNJIŽNICI

Edukacija i organiziranih događanja za korisnike koje organiziraju i provode knjižničari u knjižnicama bilo je ukupno 450, a posjetilo ih je ukupno 8752 posjetitelja. Naravno zbog izvanredne situacije izazvane epidemijom Covid 19 mnoge su škole bile na on-line nastavi pa su time edukacije i organizirana događanja u knjižnicama znatno manja nego prijašnjih godina. Knjižničari su tijekom 2020. godine proveli ukupno 1825 sati svog stručnog usavršavanja.

ZAKLJUČAK

Pokazatelji uspješnosti su vrlo niski naravno zahvaljujući teškoj godini, iznimnim uvjetima rada zbog pandemije izazvane virusom Covid 19. Također zatvaranje knjižnica i rad od kuće smanjio je broj posudbi unutar knjižnice kao i sve ostale pokazatelje.

Veći dio 2020. godine škole su provele u on-line nastavi što je direktno utjecalo na rad školskih knjižnica

Knjižnice su se morale strogo pridržavati pravila epidemioloških mjera što je utjecalo na broj događanja i posjeta knjižnicama.

Stručno knjižnično osoblje, sređeni prostori i fondovi velika su prednost školskih knjižnica PSŽ.

Postotak institucionalnih sredstava dodijeljenih knjižnici su svega 1,7% što ukazuje na problem izdvajanja premalih sredstava za nabavu građe i na to je potrebno ukazivati i inzistirati kod osnivača i ravnatelja da bi se osigurala znatno veća sredstva za nabavu knjižnične građe kao i za stalno ulaganje u tehniku i modernizaciju školskih knjižnica.

voditeljica Županijske matične službe,

Gradska knjižnica Požega

Mirjana Franculić, prof.i dipl.knjiž.
mail:mfranculic@gmail.com
tel.: 034 275 393
mob.: 0993930224